

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1945.

Andra kammaren.

Nr 6.

Tisdagen den 30 januari.

Kl. 4 em.

§ 1.

Justerades protokollet för den 23 innevarande januari.

§ 2.

Herr statsrådet *Quensel* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 19, med förslag till lag om stängselskyldighet för järnväg m. m.; och nr 30, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet propositionen, nr 15, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 17, med förslag till lag om fortsatt giltighet av prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459); och

nr 18, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus;

till statsutskottet propositionen, nr 23, angående befrielse från viss ersättningsskyldighet i anledning av skada, som vållats av f. d. anställningshavare vid vägväsendet;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 24, angående försäljning av fastigheten Gottsta 1⁴² i Häverö socken;

till statsutskottet propositionen, nr 25, angående försäljning av visst under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående markområde; samt

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 26, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått; och

nr 29, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 10 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207).

§ 4.

Föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 13 och 14 samt bankoutskottets memorial nr 1 och 2.

§ 5.

Föredrogs den av herr *Gavelin* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet, angående vägarbetarnas anställningsförhållanden.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6.

Föredrogs den av herr *Lundberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet, angående aspiranternas i statstjänst anställningsförhållanden.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7.

Föredrogs den av herr *Ericsson* i Sörsjön vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet, angående behovet av ytterligare medel till bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.03 em.

In fidem
Sune Norrman.

Onsdagen den 31 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Herr talmannen i riksdagens andra kammare.

Aberopande bilagda läkarbetyg får jag vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 31 januari—21 februari 1945.

Tranås den 29 januari 1945.

V. Lundstedt.

Det vid denna ansökan fogade läkarintyget var av följande lydelse:

Härvid intygas på heder och samvete att professor Vilhelm Lundstedt, Uppsala, sedan den 26 januari 1945 vårdas härstädes för sviter efter lunginflammation + blodtrycksförhöjning + njursjukdom + allmän kraftnedsättning samt att han på grund av ovan angivna sjukdomar är oförmögen att deltaga i riksdagsarbetet till och med den 21 februari 1945.

Tranås den 29 januari 1945.

Rune Wikström,
bitr. överläk.

Kammaren beviljade herr Lundstedt den begärda ledigheten.

§ 2.

Herr statsrådet *Danielson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 27, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 kap. 12 § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet; och

nr 31, angående anslag till djupborrning efter salt och olja m. m. vid Höllviken i Skåne.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

I enlighet med kammarens därom den 18 i denna månad fattade beslut företogs nu val av tio ledamöter och tio suppleanter i vart och ett av de tre tillfälliga utskott kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val av ledamöter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 185 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Allard*,
fru *Boman*,
fröken *Olsson*,

herr *Svensson* i Stenkyrka,
 » *Lundqvist*,
 » *Ståhl*,
 » *Jönsson* i Lund,
 » *Hæggblom*,
 » *Odhe* och
 » *Johnsson* i Skoglösa.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i första tillfälliga utskottet.

§ 4.

Företogs val av ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 176 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

fru *Ekendahl*,
 herr *Fahlman*,
 » *Jansson* i Kalix,
 » *Jönsson* i Rossbol,
 » *Johansson* i Kalmar,
 » *Swedberg*,
 » *Olsson* i Oskarshamn,
 » *Ljungqvist*,
 » *Malmberg* i Stockholm och
 » *Hansson* i Skegrie.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

§ 5.

Herr *talmannen* yttrade: Beträffande det val, som nu skall förrättas, får jag erinra om att de utdelade valsedlarna sakna sedvanlig perforering. Jag får emellertid anmoda ledamöterna om att från valsedlarna avskilja den del av desamma, varå angivits vilket val sedeln avser och som befinner sig ovanför partibeteckningen »Gemensam lista».

§ 6.

Anställdes val av ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 160 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hedqvist*,
 » *Jonsson* i Malmgrava,
 fru *Svedberg*,
 herr *Boman* i Stavsund,
 » *Severin* i Gävle,
 » *Persson* i Svensköp,
 » *Engström*,
 » *Skantze*,
 » *Nilsson* i Varuträsk och
 » *Jansson* i Aspeboda.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

§ 7.

Företogs val av suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 162 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 161 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Gavelin*,
» *Fahlman*,
fröken *Nygren*,
herr *Larsson* i Luttra,
» *Jonsson* i Skutskär,
» *Persson* i Svensköp,
fru *Eriksson*,
herr *Skantze*,
» *Andersson* i Hyssna och
» *Svensson* i Vä.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i första tillfälliga utskottet.

§ 8.

Anställdes val av suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 143 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 142 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Alfredshem,
fru *Boman*,
herr *Nilsson* i Stockholm,
» *Larsson* i Luttra,
» *Lundberg*,
fru *Sandström*,
herr *Forsberg*,
» *Jonsson* i Malmgrava,
» *Sköldin* och
» *Pettersson* i Ersbacken.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

§ 9.

Företogs val av suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 154 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Jonsson* i Järvsand,
» *Fahlman*,
» *Thapper*,
» *Johansson* i Norrfors,
» *Skoglund* i Umeå,
» *Swedberg*,
» *Andersson* i Eskilstuna,
» *Sveningsson*,
» *Persson* i Växjö och
» *Svensson* i Vä.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 3 och 4 samt 6—9 här ovan omförmälda valen.

§ 11.

Svar på fråga. Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Chefen för socialdepartementet, herr statsrådet **Möller**, som anförde: Herr talman! Ledamoten av denna kammare fröken Andersson har till mig ställt följande frågor:

Har herr statsrådet uppmärksammat svårigheterna i samband med de senare årens barnförlamningsepidemier på grund av bristen på tillräckligt antal respiratorer?

Är det i så fall herr statsrådets avsikt att snarast vidtaga åtgärder för att i möjligaste mån råda bot på denna brist?

Till svar å de framställda frågorna får jag meddela följande:

Vid årsskiftet funnos på olika sjukvårdsinrättningar i landet tillgängliga sammanlagt 59 respiratorer. Av dessa äro 13 stationerade i åtta större städer, som utgöra egna epidemidistrikt, under det att 41 respiratorer finnas vid landstingens sjukvårdsinrättningar. Återstående 5 respiratorer tillhöra medicinalstyrelsen och placeras vid behov på olika platser i landet. Respiratorerna äro tämligen likformigt fördelade över hela riket, och för närvarande är icke något län i avsaknad av respirator.

Ehuru sålunda ett jämförelsevis stort antal respiratorer finnas tillgängliga, ha erfarenheterna från i synnerhet barnförlamningsepidemierna hösten 1944 visat, att beredskapen på detta område icke är tillräcklig. Detta förhållande har också uppmärksamrats av medicinalstyrelsen, som i slutet på förra året låtit verkställa vissa undersökningar i ämnet. Enligt medicinalstyrelsens mening skulle en tillfredsställande beredskap erhållas, om inom varje län funnes tillgång till i regel ytterligare en respirator. Det måste anses ankomma på landstingen och övriga epidemidistrikt att tillse, att sjukhusen bliva försedda med det antal respiratorer, som erfordras. Enligt vad jag inhämtat avser medicinalstyrelsen att göra en hänvändelse till de olika epidemidistrikten om anskaffande av ytterligare respiratorer. Jag kan därutöver upplysa, att medicinalstyrelsen överväger att såsom en beredskapsåtgärd föreslå inköp genom statens försorg av fem respiratorer. Dessa skulle därefter — liksom de redan nu av medicinalstyrelsen disponerade respiratorerna — kunna utlånas till sjukhus, vid vilka på grund av en utbruten epidemi ett särskilt stort behov av sådana apparater gjort sig gällande.

Härefter yttrade:

Fröken **Andersson**: Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få framföra mitt tack för det positiva svar, som här lämnats.

Anledningen till att jag nu, när epidemien för denna gång tycks vara förbi, tagit upp denna fråga är den, att jag vet, att det tager åtskilliga månader, innan man kan få fram ett större antal respiratorer. Därtill kommer det av säkerligen flertalet kända faktum, att det är ganska svårt att överhuvud taget få fram dem för närvarande. Från en del håll har det uttalats ganska stor oro över bristen på respiratorer. Jag tror nu för min del, att denna oro är ganska överdriven. Men jag har ansett det av vikt, att man från högsta håll får veta, att vederbörande beaktar saken och är villig att vidtaga åtgärder.

Det är ju så — det bör kanske i detta sammanhang framhållas — att uppfattningarna bland läkarna om respiratorernas effektivitet äro ganska delade.

Svar på fråga. (Forts.)

Men man har accepterat denna behandlingsmetod, och från visst sakkunnigt håll har man också betonat vikten av att apparater finnas tillgängliga. Man har gjort det kanske icke så mycket ur den synpunkten, att man tror att man på den vägen kan rädda människoliv. Detta förekommer, enligt vad från sakkunnigt håll upplyses, icke i så värst många fall. Men även om detta förhållande är känt, anser man icke förty, att det är av betydelse, att man söker så mycket som möjligt bringa de sjuka denna hjälp. I alla händelser — och det är den sidan av saken man särskilt understryker — kunna de sjuka genom respiratorerna befrias från åtskilligt lidande, som eljest skulle komma på deras lott. Därtill kommer den icke minst viktiga synpunkten, att de anhöriga skola slippa se de sjuka lida alltför mycket. Slutligen komma läkare och allmänhet att känna en större trygghet — om med rätt eller orätt skall jag låta vara osagt — för den händelse det finns ett tillräckligt antal respiratorer.

Jag vill understryka vad statsrådet här framhöll och vad också framförts från medicinalstyrelsens sida, att det i första hand bör ankomma på landstingen att stå för denna sak. Men så vitt jag vet — detta upplyste statsrådet ju också om — har staten för närvarande endast fem respiratorer, och det anses icke vara tillräckligt med hänsyn till att sjukdomen ju ofta är lokalt begränsad och sålunda förekommer på vissa områden i större utsträckning. Då är det ganska besvärligt, om dessa epidemidistrikt skola behöva rekvirera respiratorer från andra sådana distrikt. Man menar, att det är riktigare att staten har ett antal — hur stort antal få sakkunniga avväga — av dessa portativa apparater, som kan dirigeras till de mest utsatta områdena.

Jag vill alltså för min del kraftigt understryka, att min tanke ingalunda varit att landstingen skola avlastas denna uppgift utan att de skola arbeta som hittills men att staten som beredskap i möjligaste mån skaffar ett större antal.

Med dessa ord, herr talman, tackar jag ännu en gång hjärtligt herr statsrådet för svaret.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 12.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet **Wigforss**, erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! I en med kammarens tillstånd framställd interpellation har herr Skoglund i Doverstorp till mig riktat följande fråga: *Svar på Interpellation.*

Är regeringen i tillfälle att inför den nu samlade riksdagen framlägga en redogörelse för det svenska internationella hjälparbetet, främst då vad som hittills under kriget i olika former presterats och vad som torde bli de närmaste viktiga uppgifterna?

I den till riksdagen överlämnade förteckningen över propositioner, avsedda att framläggas under våren, har under finansdepartementet upptagits en proposition angående statens kreditgivning till utlandet. I denna proposition är det min avsikt att framlägga en redogörelse för Sveriges deltagande i det internationella hjälparbetet.

Härpå anförde

Herr **Skoglund** i Doverstorp: Herr talman! Under senare delen av höstriksdagen framställde jag till chefen för finansdepartementet i en interpellation en fråga om Sveriges insatser beträffande det internationella hjälparbetet. Riksdagen har ju nämligen som bekant ställt mycket stora penningssummor till förfogande för detta ändamål, och man spørjer nog på åtskilliga håll, hur dessa

ha använts eller tänkas användas. Statsrådet meddelade då i ett svar här i riksdagen, att han igångsatt en ganska tidsödande och omfattande utredning, varför han svårligen kunde lämna svaret när riksdagen var samlad. Det var ett skäl, som jag mycket väl förstod, och jag hade ingenting att invända emot detta.

När denna riksdag började sitt arbete framställde jag min interpellation på nytt och får i dag svaret på denna. Statsrådet meddelar nu, att i den förteckning, som lämnats till riksdagen över propositioner, avsedda att framläggas under våren, har upptagits en proposition angående statens kreditgivning till utlandet och att det i denna kommer att lämnas en redogörelse för Sveriges deltagande i det internationella hjälparbetet. Jag kan då inte underlåta att säga, att det blir ju en ganska lång tidrymd från det jag framställde min första fråga och till någon gång på vårsidan, men jag utgår från att när finansdepartementet får så god tid på sig, kommer den lämnade redogörelsen att bli så mycket fylligare. Jag får alltså nöja mig med detta och tackar för svaret.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 13.

Föredrogos var efter annan och hänvisades till behandling av lagutskott följande Kungl. Maj:ts på kammarens bord liggande propositioner:

nr 19, med förslag till lag om stängselskyldighet för järnväg m. m.; och
nr 30, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

§ 14.

Föredrogos vart efter annat statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under sjunde huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 15.

Föredrogos vart efter annat och lades till handlingarna bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

§ 16.

Herr talmannen tillkännagav, att förslag uppgjorts till fördelning av de motioner, som hänvisats till behandling av tillfälligt utskott; och var detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning av de inom andra kammaren väckta motioner, vilka blivit hänvisade till behandling av tillfälligt utskott.

Till behandling av första tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

fru Nordgren, nr 46, angående utredning om åtgärder för drunkningsolyckornas bekämpande;

herr *Wallentheim m. fl.*, nr 48, angående åtgärder för ökad social allmänbildning och upplysningsverksamhet för kommunala förtroendemän och tjänstemän;

herr *Gustafsson* i Bogla, nr 79, angående utredning om ändrade bestämmelser rörande det kyrkliga kollektivväsendet;

fru *Rönn-Christiansson m. fl.*, nr 156, angående införande av förbud för lärare att tilldela barn kroppslig aga;

fru *Humla m. fl.*, nr 239, angående utredning om statens medverkan vid upprättandet av barnkolonier;

herr *Hoppe m. fl.*, nr 347, angående åtgärder till införande av sysselsättningsterapi på landets sjukvårdsanstalter;

herr *Kylin m. fl.*, nr 353, angående anordnande av en allmän medborgerlig utbildning för den manliga värnpliktiga ungdomen i samband med värnpliktstjänstgöringen;

herrar *Hedqvist* och *Jonsson* i Skutskär, nr 354, angående utredning om anordnande av hygieniska inrättningar på arbetsplatserna;

herr *Severin* i Gävle *m. fl.*, nr 437, om åtgärder för förbättring och modernisering av läroböckerna m. m.;

herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*, nr 439, angående utredning om den kvinnliga ungdomens utbildning i hemarbete;

fröken *Öberg m. fl.*, nr 440, angående utredning rörande åtgärder för nedbringande av enskildas kostnader för att häva ofrivillig sterilitet;

herrar *Johnsson* i Stockholm och *Swedberg*, nr 443, om verkställande av en undersökning beträffande den s. k. kolorerade veckopressen m. m.;

herr *Persson* i Svensköp, nr 446, om utredning i syfte att åstadkomma mera allmän sakkunnig rådgivning i bokförings- och revisionsfrågor för landskommunernas förvaltningsorgan;

herr *Johnsson* i Stockholm *m. fl.*, nr 448, angående utredning av behovet av ytterligare industrihem eller omskolnings- och träningsanstalter för från fängelser, vissa sjukhus och anstalter utskrivna eller tillåtna personer; och

herr *Gustafsson* i Bogla *m. fl.*, nr 450, angående upphävande av viss föreskrift om järnvägens fungerande såsom inlämningsställe för motböcker m. m.

Till behandling av *andra* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motiomer av:

herrar *Severin* i Gävle och *Persson* i Växjö, nr 5, angående utredning rörande statens medverkan till en lösning av industriens arbetarbostadsproblem;

herr *Sköldin m. fl.*, nr 47, angående utredning om vissa åtgärder i samband med den inom produktionslivet pågående rationaliseringen;

herr *Nilsson* i Stockholm *m. fl.*, nr 49, angående åtgärder för planläggning av det fortsatta utredningsarbetet på socialpolitikens och socialvårdens områden;

herr *Severin* i Gävle *m. fl.*, nr 50, angående undersökning beträffande landsbygdens bostadsstandard;

herr *Allard m. fl.*, nr 83, angående utredning om skoidustriens framtida organisation m. m.;

herrar *Hansson* i Skediga och *Boman* i Stavsund, nr 109, angående utredning av frågan om överförande i samhällets ägo av för städernas bebyggelse nödvändig tomtmark;

herr *Andersson* i Tungalsta *m. fl.*, nr 135, angående utredning om befolknings- och näringsförhållandena inom olika delar av Sverige;

herr *Persson* i Landafors *m. fl.*, nr 344, angående utredning om vad som är att anse såsom existensminimum;

herr *Persson* i Stockholm *m. fl.*, nr 346, angående utredning om inrättande av ett centralt statligt organ för genomförande av en landsplanering;

herrar *Lundberg* och *Gustafson* i Dädesjö, nr 352, angående utredning om natur- och samhällsintressets tillvaratagande vid exploatering av landets grustäckter;

herr *Kempe m. fl.*, nr 438, angående åtgärder för likviderande av bostadsbristen vid vissa bruk i Värmlands *m. fl.* län;

herr *Andersson* i Dunker, nr 444, angående utredning rörande byggnadsverksamhetens inverkan på arbetskraftens sysselsättning inom andra områden av näringslivet;

herr *Nilson* i Eskilstuna *m. fl.*, nr 445, om utredning rörande ett organ för övervakning av enskilda monopolistiska företag och sammanslutningar;

herr *Nilsson* i Stockholm *m. fl.*, nr 447, om utredning angående den framtida organisationen av handeln med brännolja *m. m.*; och

herr *Nilsson* i Stockholm *m. fl.*, nr 449, angående utredning om samhällsplanering och samhällets behov att bestämma markens användning.

Till behandling av *tredje* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Lindholm*, nr 25, angående utredning om rätt till en fribiljett för semesterresa åt folkpensionärer och åt deras hustrur, som icke uppnått pensionsåldern;

herr *Lindholm*, nr 26, angående befrielse för folkpensionärer, som leva i eget hushåll, från skyldigheten att erlägga avgift för radiolicens;

herr *Utbult m. fl.*, nr 70, angående utredning om riktlinjer för reglering och planläggning av bebyggelsen i Bohusläns fiskelägen;

herrar *Viklund* och *Akerström*, nr 78, angående översyn av restindrivningsförordningen;

herr *Edberg*, nr 155, angående elektrifiering av avlägset liggande skogsbygder;

herrar *Staxäng* och *Johansson* i Öckerö, nr 184, om jämställdhet i mönstringshänseende av vissa fiskefartyg med handelsfartyg i utrikesfart;

herr *Lindahl m. fl.*, nr 268, angående utredning om avveckling av de utländska intressen, som finnas i bolaget Vieille Montagne;

herr *Carlsson* i Bakeröd *m. fl.*, nr 345, angående begränsning av möjligheten att med stad inkorporera landsbygd;

herr *Persson* i Stockholm *m. fl.*, nr 348, angående åtgärder mot gengasfaran;

herr *Witzell*, nr 349, angående ökad giltighetstid för vissa tur- och returbiljetter vid statens järnvägar;

herr *Håstad*, nr 350, om utsträckning av tiden för sådant kort genmäle, som avses i § 12 punkt 2:o ordningsstadgan för andra kammaren;

herr *Staxäng m. fl.*, nr 351, angående införande av genomgående taxeberäkning mellan statsbanorna och statens järnvägars busslinjer i Bohuslän;

herr *Adolfsson m. fl.*, nr 355, angående nedbringande av avgiften för nyinstallation av telefonapparater;

herr *Severin* i Stockholm *m. fl.*, nr 357, angående förhållandet mellan bil- och järnvägstrafik i den svenska transporthushållningen;

herrar *Skoglund* i Umeå och *Måler*, nr 405, angående utredning om ordnande genom statens försorg av reguljär gods- och persontrafik på landsvägarna i vissa glest befolkade delar av landet;

herrar *Skoglund* i Umeå och *Jonsson* i Järvsands, nr 426, angående utredning rörande marknadsförhållandena inom jordbruksmaskinbranschen; och

herr *Onsjö m. fl.*, nr 441, angående landsbygdens trafikförsörjning genom omnibusföretag.

§ 17.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; och

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under sjunde huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

§ 18.

Justerades protokollsutdrag.

§ 19.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Att riksdagsledamoten fröken Hildur Nygren på grund av luftrörskatarr är förhindrad att delta i riksdagsarbetet under tiden 1 februari—6 februari 1945, intygas.

Stockholm 31 januari 1945.

Hjördis Nilsson,

leg. läk.

Kammaren beviljade fröken Nygren ledighet från riksdagsgörömlen under 6 dagar fr. o. m. den 1 instundande februari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.27 em.

In fidem

Sune Norrman.

Lördagen den 3 februari.

Kl. 4 em.

§ 1.

Herr statsrådet *Danielson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 37, angående anslag till jordbrukstekniskt institut m. m.; nr 38, angående ändring i grunderna för lån från jordbrukets maskinlänefond m. m.; och nr 45, angående utläggande av vissa beställningar för försvarsändamål.

Dessa propositioner bordlades.

§ 2.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionen, nr 27, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 kap. 12 § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet; samt

till statsutskottet propositionen, nr 31, angående anslag till djupborrning efter salt och olja m. m. vid Höllviken i Skåne.

§ 3.

Interpellation. Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr **Thorell**, som anförde: Herr talman! Den arbetskonflikt inom verkstadsindustrien, som nu synes vara oundviklig, kommer, om den blir långvarig, att vålla stora svårigheter och förluster för vårt näringsliv. Försvarets målsman har också redan framfört sina bekymmer för sitt område. Ett annat ytterst viktigt sådant är jordbrukets, som i visst avseende kommer att få stark känning av konflikten.

Under kriget har liten eller ingen import av utländska traktorer skett till vårt land. Vår egen tillverkning är otillräcklig. Jordbrukets traktorer äro därför i hög grad förslitna och fordra liksom gengasaggregaten ofta tillsyn och reparationer. Mjölkningsmaskiner, som på senare åren inmonterats i stor utsträckning och detta även på mindre jordbruk, samt andra slag av maskiner för jordbrukets drift måste även underhållas och repareras. Beträffande traktorerna, är det så mycket mera angeläget att de hållas i driftsdugligt skick, som draghästarna på grund av den knappa tillgång på fodersäd, som återstår efter de statliga rekvisitionerna, icke förmå utföra fullgott arbete. Även med hänsyn till bristen på arbetskraft ha de arbetsbesparande traktorerna stor betydelse.

För närvarande pågår reparation av traktorer för vårbruket i full utsträckning, endast vid ett företag i vår trakt stå för närvarande 35 stycken sådana för reparation och många flera väntas.

Interpellation. (Forts).

Vilken risk för vår folkförsörjning ett försenat och illa utfört vårbruk innebär, ligger i öppen dag. Resultatet måste bli en sämre skörd, vilket går ut över hela folket. I allas intresse måste det därför ligga att alla nya traktorer, jordbruksmaskiner och redskap som finnas i lager liksom reservdelar till dessa kunna levereras till jordbrukarna, samt att åtminstone så många arbetare som åtgå för nödvändiga reparationer av de stridande parterna tillåtas att arbeta.

I anslutning till vad jag här anfört anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framföra följande interpellation:

Ämnar herr statsrådet genom hänvändelse till de av konflikten inom verkstadsindustrien berörda parterna medverka till möjlighet för jordbrukarna att under ifrågavarande konflikt kunna erhålla maskiner för jordbruket och få sådana reparerade?

Denna anhållan bordlades.

§ 4.

Herr Svensson i Ljungskile erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! I Kungl. Maj:ts förordning nr 491/1943 angående viss skattefrihet för krigsriskersättning till sjömän heter det i § 1: *Interpellation.*

»Vid taxering till kommunal inkomstskatt samt till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall femtio procent av det tillägg å hyran på grund av krigsrisk, som för åren 1943 och 1944 utgått eller kan komma att utgå till befälhavare eller den som tillhör besättning på svenskt fartyg, icke utgöra skattepliktig inkomst.

Vad i första stycket sägs skall dock, där krigsriskersättning för kalenderår överstiger tiotusen kronor, icke gälla för den överskjutande delen.»

I Kungl. Maj:ts förordning nr 275/1944 om krigskonjunkturskatt heter det i 2 § 2 mom. 3 stycket:

»Från skattskyldighet undantages jämväl den, som är anställd såsom befälhavare å eller tillhör besättning på handelsfartyg, såvitt angår inkomst av sådan anställning.»

I anvisningarna till kommunalskattelagen, som skrivits tidigare än ovan relaterade bestämmelser, heter det i 32 § punkt 9:

»Har delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag eller rederi åtnjutit inkomst från bolaget eller rederiet i form av avlöning, hänföres sådan inkomst till intäkt icke av tjänst utan av den förvärvskälla, som bolagets eller rederiets inkomst härflutit.»

De bohuslänska fraktskutorna ägas ofta av befälhavaren själv och medlemmar av hans familj. Familjemedlemmarnas andelar i fartyget äro ofta små. Med stöd av senast anförda bestämmelse ur anvisningarna till kommunalskattelagen har majoriteten av prövningsnämnden i Bohuslän dels vägrat delägare i fraktskutor skattefrihet för halva krigsriskens och dels taxerat sådana delägare till krigskonjunkturskatt för hela inkomsten, d. v. s. inte bara rörelsevinst utan även för avtalad hyra och krigsriskersättning. Det kan inte gärna ha varit statsmakternas mening att lagen skulle tillämpas på detta sätt. Konsekvensen blir bl. a. den, att om två pojkar äro anställda hos var sin fader och äga någon del i dennes fartyg, så få de inget avdrag. Men om de byta plats och därmed komma att segla med en båt, i vilken de ej äro delägare, kunna de ej vägras skattefrihet för halva krigsriskens. En lagtillämpning, som medför dylika konsekvenser, kan inte gärna vara riktig.

Interpellation. (Forts.)

Någon svårighet för taxeringsnämnderna att beräkna skälighyra och krigsrisk torde inte föreligga. Man kan inforra detaljerad uppgift å resorna och har avtalade hyror emellan vederbörande organisationer att hålla sig till.

Formellt kan invändas att vederbörande kan få sin sak prövad i kammarrätten, men det är otänkbart att alla skulle kunna fullfölja saken så långt. Det är därför ett befogat önskemål att klarhet vinnes på ovan berörda punkt innan årets taxeringsarbete börjar.

Med stöd av det ovan anförda anhålles därför om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande interpellation:

Anser sig herr statsrådet kunna vidtaga sådana åtgärder, att Kungl. Maj:ts förordning nr 491/1943 om skattefrihet för krigsriskersättning till sjömän och Kungl. Maj:ts förordning 275/1944 om krigskonjunkturskatt 2 § 2 mom. 3 stycket erhålla en mera enhetlig och rättvis tillämpning än som skett vid taxering av 1943 års inkomst?

Denna anhållan bordlades.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1945/46 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å riksstaten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet ävensom allmänna förskottsstaterna I och II;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser hov- och slottsstaterna;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser eklelesiastikdepartementets verksamhetsområde; och

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning;

andra lagutskottets utlåtande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 maj 1941 (nr 243) om rätt för arrendator att bortföra stråfoder m. m.; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, såvitt propositionen avser jordbruksärenden; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande av vissa kostnader för utredning rörande Klingvallsåns regleringsföretag år 1939 i Malmöhus län.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

§ 7.

Herr *Landgren* avlämnade en av honom och herr *Nilsson* i Landskrona undertecknad motion, nr 451, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 16, med förslag till förordning om ändring i förordningen den 11 juli 1919 (nr 406), angående försäljning av pilsnerdricka.

Denna motion bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härafter kl. 4.10 em.

In fidem
Sune Norrman.
